

GIRL special

Dobrodošli, dobrovoljni davaoci...

Šta znači dati nekome krv? U kojim situacijama je to neizbežno učiniti? Davanje krvi kao humani čin... O ovim i još mnogim drugim korisnim stvarima razgovarali smo u Institutu za transfuziju krvi sa Dr Radmilom Đorđević, specijalistom transfuziologom.

Šta je krv – Krv je tečno tkivo; to je jedini lek u lečenju ljudi koji nema zamenu! Jedino čovek može dati krv drugom čoveku.

Situacije u kojima je neophodno primiti krv – Najvažnije je istaknuti da **SVAKO** može doći u situaciju u kojoj je neophodno da primi krv (saobraćajne nesreće, operacije, prelomi...). U takvim situacijama naš život zavisi od humanih ljudi koji dobrovoljno daju krv.

Ko čini transfuziološki tim – Stručno osoblje koje se bavi uzimanjem, obradom i primenom krvi čine lekari i medicinski tehničari. Svi oni vode računa o zdravlju kako davalaca tako i primalaca krvi.

Kako možemo znati da krv davaoca nije zaražena – **SVAKA** jedinica krvi se testira na prisustvo bolesti koje se mogu preneti transfuzijom. Šta to znači? To znači da krv svakog davaoca podleže analizi, i da se netestirana krv **NE MOŽE** primeniti!

Na koje se bolesti testira krv svakog davaoca – Krv svakog davaoca se testira na **SIDU, HEPATITISE** (virusno zapaljenje jetre), **SIFILIS**...

Ko može dati krv – Svaka zdrava osoba težine 50 kg i više, koja ima između 18 i 65 godina može biti davalac krvi. Služba za transfuziju neće uzeti krv ako ustanovi bilo kakav rizik po zdravlje, bilo davaoca bilo pacijenta, koji će tu krv primiti. Osobe koje daju krv, ne smeju imati „rizično ponašanje“, jer svaki davalac treba da bude odgovorna osoba i da zna da je njegova krv namenjena deci i bolesnim ljudima.

Ko su osobe „rizičnog ponašanja“ – Svako je različit i nije moguće napraviti kompletnu listu rizičnog ponašanja, ali doktorka Đorđević izdvaja:
– narkomaniju, intravensko uzimanje narkotika (kod narkomana je rasprostranjenost SIDA i Hapatitisa znatno češća);
– čestu promenu partnera (promiskuitet);
– svaki seksualni kontakt bez zaštite tj upotrebe kondoma,
– tetoviranje, pirsing, akupunkturu;
– podvrgavanje ovim postupcima povlači odbijanje davaoca u trajanju od 6 meseci (jer na ovaj način može doći do prenošenja raznih oboljenja- SIDA, Hapatitis C... Zato se mora sačekati da prođe period od 6 meseci, od vršenja npr. tetovaže, da bi se analizama mogla utvrditi eventualno dobljena bolest.

Što se tiče **HIV-a** i **SIDE**, mladi su (nadamo se) većinom obavešteni. Šta je **HEPATITIS** – Osim zarazne žutice, koju izaziva virus tipa A, upalu jetre izazivaju i virusi tipa B i C. Ovi virusi, kao i virus HIV-a, prenose se putem krvi, seksualnim putem, primenom pribora pri pirsingu, tetovaži koji nije za jednokratnu upotrebu. Ova bolest vrlo često u početku ne daje nikakve simptome, a može da sa završi teškim oboljenjem jetre (cirozom) i smrću pacijenta. Dakle, bolest je ozbiljna kao i SIDA, a slično se i prenosi. Doktorka Đorđević ističe da je, na žalost, ova bolest prisutna među mladom populacijom, prvenstveno među onima koji spadaju u grupu „rizičnog ponašanja“.

Sigurno se svako od vas u životu bar jednom „oči u oči“ sreo sa krvlju – sopstvenom ili tuđom. Kao mali sigurno ste se bar jednom povredili i ugledali tačkice krvi na prstu. I tada ste verovatno plakali i to mnogo više zato što ste ugledali tu crvenu tečnost, nego što vas je udarac zaista zboleo! Naravno, to su samo bezazlene dečje povrede... A šta se dešava kada se neko povredi i izgubi mnogo krvi? Tada mu može pomoći da preživi jedino druga osoba – možda baš ti!

Poželjno je da krv daju sve osobe sa Rh- krvnim grupama

Da li davaoci krvi mogu saznati svoju krvnu grupu – Pored analiza na **SIDU, SIFILIS, Hapatitis**, svaki davalac krvi saznaće i svoju krvnu grupu.

Šta su krvne grupe, zašto je važno znati njihovo određenje – Krvna grupa je genetsko obeležje čoveka koje osoba nasleđuje od oba roditelja, a određena je prisustvom antigena na eritrocitima i odgovarajućim antitelima u plazmi osobe. Svako bi trebalo da zna svoju krvnu grupu.

Postoje četiri osnovne krvne grupe: O, A, B, AB. Svaka od ovih grupa može biti Rh pozitivna ili Rh negativna. Oko 85% ljudi je Rh+, a 15% je Rh-. Poželjno je da daju krv oni koji imaju retke krvne grupe, a to su sve Rh- osobe. Mlade devojke bi trebalo naročito da vode računa ukoliko su Rh- (bez obzira kojoj krvnoj grupi pripadaju). Ako njihov partner ima pozitivnu krvnu grupu, a one negativnu, moraju posle svakog prekida trudnoće i posle porođaja da prime specijalno pripremljeni **IMUNOGLOBULIN** da ne bi došlo do stvaranja antitela, koja mogu da komplikuju sledeće trudnoće.

Šta na kraju poručuje doktorka iz Instituta za transfuziju:

- Svi mladi koji mogu da daju krv divno će se osećati kada je budu dali, jer će jedan deo njih pomoći da preživi neka beba, devojka, mladić...
- Onima koji još nisu punoletni poručuje da razmišljaju u ovom humanom činu i daju krv kada budu napunili 18 godina...
- U Institutu ih čeka ekipa mladih, stručnih ljudi kojima se mogu obratiti za savet, neku dilemu...
- Dobrodošli, dobrovoljni davaoci!